

Povzetek

Imamo homogeno linearno diferencialno enačbo n -tega reda

$$a_n(x)y^{(n)}(x) + \dots + a_1(x)y'(x) + a_0(x)y(x) = 0,$$

kjer so koeficienti $a_0(x), \dots, a_n(x)$ polinomi iz $\mathbb{Q}[x]$. Iščemo hiperekspontne rešitve te enačbe; to so rešitve $y(x)$, za katere velja $y'(x)/y(x) \in \mathbb{C}(x)$. Določitev hiperekspontnih rešitev je pomemben vmesni korak pri iskanju vseh Liouvilleovih rešitev dane diferencialne enačbe.

Uvod

Pomembno vprašanje pri Ruffinijevih diferencialnih enačbah je, če ima dana diferencialna enačba rešitve v zaključeni obliki. Ukvarjali se bomo s homogeno linearno diferencialno enačbo n -tega reda

$$a_n(x)y^{(n)}(x) + \dots + a_1(x)y'(x) + a_0(x)y(x) = 0,$$

kjer so koeficienti $a_0(x), \dots, a_n(x)$ polinomi iz $\mathbb{Q}[x]$.

V prvem poglavju bomo predstavili diferencialno algebro in rezultate Galoisove teorije.

Diferencialni obseg K je obseg, v katerem obstaja neko odvajanje; to je preslikava $' : K \rightarrow K$, za katero velja $(u + v)' = u' + v'$ in $(uv)' = u'v + uv'$. Diferencialni homomorfizem med dvema diferencialnima obsegoma je definiran kot homomorfizem obsegov, ki komutira z odvajanjem.

Če imamo diferencialni obseg M in diferencialni podobseg K , je diferencialna Galoisova grupa obsega M nad K grupa vseh diferencialnih avtomorfizmov, definiranih na obsegu M , ki so na podobsegu K identiteta. Označimo jo s $G(M/K)$.

Linearno diferencialna obsega M in K , $M \supset K$. Praviemo, da je obseg M Liouvilleova razširitev obsega K , če obstaja zaporedje vmesnih diferencialnih obsegov

$$K = K_1 \subset K_2 \subset \dots \subset K_n = M,$$

take da za vsak $i = 1, \dots, n$ velja ena od možnosti

(1) $K_i = K_{i-1}(u)$, kjer je $u'/u \in K_{i-1}$ in pravimo, da je K_i prostoran z aditivno eksponentno funkcijo integrala.

(2) $K_i = K_{i-1}(v)$, kjer je $v' + a_{i-1}v \in K_{i-1}$ in pravimo, da je K_i generiran s aditivno funkcijo integrala.

Key words: differential algebra, Liouville extension, differential equation, hyperexponential solution;

Ključne besede: diferencialna algebra, Liouvilleova razširitev, diferencialna enačba, hiperekspontna rešitev;

Literatura

- [1] S.A. Abramov, Rational Solutions of Linear Differential and Difference Equations with Polynomial Coefficients, *Journal of Computational Mathematics and Mathematical Physics* 29, No.11, 1989.
- [2] M. Bronstein, On Solutions of Linear Ordinary Differential Equations in their Coefficient Field, *Journal of Symbolic Computation* 13, No.4, 1992.
- [3] M. Bronstein, Linear Ordinary Differential Equations: breaking through the order 2 barrier, in *Proceedings of ISSAC'92*, Berkeley, USA, ACM Press, 1992.
- [4] I. Kaplansky, *An Introduction to Differential Algebra*, Hermann, Paris, 1957.
- [5] J.J. Kovacic, An Algorithm for Solving Second Order Linear Homogeneous Differential Equations, *Journal of Symbolic Computation* 2, 1986.
- [6] M.F. Singer, Liouvillian Solutions of Linear Differential Equations with Liouvillian Coefficients, *Journal of Symbolic Computation* 11, 1991.
- [7] M.F. Singer, Liouvillian solutions of nth Order Homogeneous Linear Differential Equations, *American Journal of Mathematics* 103, No.4, 1981.
- [8] D. Cox, J. Little, D. O'Shea, *Ideals, Varieties, and Algorithms: an Introduction to Computational Geometry and Commutative Algebra*, Springer-Verlag New York, 1992.